

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/127/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201929
Dátum vydania rozhodnutia:	09.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6013201929.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa T. V., bytom L. XX, X., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júna 2014, č.k. 26Sd/219/2013-30, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. júna 2014, č.k. 26Sd/219/2013-30, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 12. júna 2014, č.k. 26Sd/219/2013-30, zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 12. novembra 2013, ktorým odporkyňa podľa § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.") a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.") zamietla žiadosť o starobný dôchodok, ktorou si navrhovateľ uplatnil nárok na starobný dôchodok od 6. septembra 2010 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Právo na náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím z 12. novembra 2013 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 6. septembra 2010 s odôvodnením, že ku dňu XX. V. XXXX, kedy dovŕšil 62 rokov veku nezískal 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia, keď vo všeobecnom systéme dôchodkového zabezpečenia získal len 13 rokov a 143 dní dôchodkového poistenia a obdobie výkonu služby príslušníka ZNB mu nebolo možné v zmysle § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zohľadniť ako obdobie dôchodkového poistenia, pretože ho navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok. Krajský súd považoval za nesporné, že navrhovateľovi bol od 1. februára 1989 priznaný podľa § 110 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov ZNB príspevok za službu, pre nárok a výšku ktorého mu bola zhodnotená doba základnej vojenskej

služby od 3.októbra 1967 do 4.mája 1969 a doba služobného pomeru príslušníka ZNB od 1. septembra 1974 do 31. januára 1989 v 1. kategórii funkcií, t.j. v rozsahu 16 rokov a 7 dní. Okrem uvedenej doby navrhovateľ bol navrhovateľ zamestnaný u rôznych zamestnávateľov, resp. bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a získal celkovo 13 rokov a 143 dní dôchodkového poistenia v tzv. civilnom zamestnaní. Krajský súd považoval za preukázané, že navrhovateľ nespĺnil zákonné predpoklady pre vznik nároku na starobný dôchodok dosiahnutím nižšej vekovej hranice 55 resp. 58 rokov, a dôchodkový vek dovíšil až dosiahnutím veku 62 rokov. Nepovažoval však za správne, že odporkyňa na účely vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. započítala len obdobie dôchodkového poistenia v civilnom zamestnaní v rozsahu 13 rokov a 143 dní a nezohľadnila dobu jeho dôchodkového poistenia, získaného výkonom služby policajta, aj keď v inom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov S poukazom na čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) dospel k záveru, že pre nárok na starobný dôchodok navrhovateľa je potrebné zohľadniť obdobie dôchodkového poistenia získané nielen vo všeobecnom, ale aj v osobitnom systéme dôchodkového zabezpečenia a až po takomto stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, maximálne však o výšku príspevku považovaného podľa zákona č. 328/2002 Z.z. za výsluhový dôchodok.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. S názorom krajského súdu nesúhlasila z dôvodu, že navrhovateľovi nevznikol nárok na zníženie dôchodkového veku pretože získal len 16 rokov a 7 dní obdobia dôchodkového poistenia zhodnotených v 1. kategórii funkcií. Podľa jej názoru aj z ustálenej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že postup v súlade s čl. 33 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach sa vzťahuje len na tie situácie, keď poistenec získal dobu služby v 1. alebo 2. kategórii funkcií v potrebnom rozsahu a bol mu priznaný výsluhový príspevok, príspevok za službu alebo výsluhový dôchodok. Navrhovateľ však nezískal dobu služby v potrebnom rozsahu. V civilnom zamestnaní (všeobecný systém dôchodkového poistenia) navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia, zaradené do III. pracovnej kategórie, v dĺžke 13 rokov a 143 dní. Keďže navrhovateľ ku dňu 6. septembra 2010, od ktorého žiadal priznať starobný dôchodok a ku ktorému dovíšil vek 62 rokov, nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, nevznikol mu nárok na starobný dôchodok k uvedenému dňu. Z uvedených dôvodov odporkyňa namietla, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 12. novembra 2013 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedol, že rozsudok krajského súdu považuje za správny. Navrhoval, aby ho odvolací súd potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku..

Medzi účastníkmi bola sporná otázka hodnotenia doby výkonu služby príslušníka ZNB pre nárok na starobný dôchodok.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že žiadosťou zo 6. septembra 2013 požiadal navrhovateľ o starobný dôchodok od 6. septembra 2010. Rozhodnutím z 12. novembra 2013 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu, že nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že doba výkonu služby príslušníka ZNB mu nemohla byť zhodnotená podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., pretože ju získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a v civilnom zamestnaní získal len 13 rokov a 143 dní obdobia dôchodkového poistenia.

Podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra

2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia z 12. novembra 2013 poukázala na § 60 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. v zmysle ktorého obdobie výkonu služby policajta sa nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, keďže navrhovateľ získal uvedené obdobie v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok.

Navrhovateľ bol do 1.januára 1989 v služobnom pomere v Zbore národnej bezpečnosti a po ukončení služobného pomeru mu bol podľa § 110 zákona č. 100/1970 Zb. od 1. februára 1989 priznaný príspevok za službu (podľa oznámenia Ministerstva vnútra SR, sekcie personálnych a sociálnych činností z 18.10.2011) pre priznanie ktorého mu bola zhodnotená v 1. kategórii funkcií doba základnej vojenskej služby od 03.10.1967 do 04.05.1969 a doba služobného pomeru od 01.09.1974 do 31.01.1989, celkom v rozsahu 16 rokov a 7 dní.

Od 1.apríla 1998 sa uvedený príspevok za službu podľa § 284 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. považoval za výsluhový príspevok a od 1. júla 2002 sa podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z.z. považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona.

Podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z.z., účinného od 1. júla 20102, príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 110 až 114 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov od 1. januára 1971 do 9. marca 1992 a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti a zvyšujú sa od tohto dňa o 2% tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru.

Z citovaných ustanovení je zrejmé, že príspevok za službu aj vzhľadom na iný spôsob jeho výpočtu nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku, priznanému podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z. Príspevok za službu je naďalej príspevkom za službu a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

Navrhovateľ má nárok iba na príspevok za službu (považovaný za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z.), preto je vylúčená aplikácia ustanovenia § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č.126 ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Príspevok za službu, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia a považovaný za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.

Pri určení výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely príspevku za službu a v nich dosiahnuté hrubé zárobky a to bez ohľadu na skutočnosť, v akom rozsahu a v akej kategórii funkcií bola doba výkonu služby hodnotená. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, najviac však o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.

Záver odporkyne, že postup v súlade s čl. 33 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach sa vzťahuje len na tie situácie, keď poistenec získal dobu služby v 1. alebo 2. kategórii funkcií v potrebnom rozsahu pre zachovanie nároku na zníženie dôchodkového veku.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Ustanovenie § 274 ods.1 zákona č.4691/2003 Z.z. zakotvuje zásadu zachovania získaných nárokov, rešpektujúc predchádzajúcu právnu úpravu (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov), podľa ktorej sa nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie zachovávajú do 31. decembra 2023. Toto ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62. roku veku.

Podľa § 174 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. Januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu 1. alebo 2. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods.2 písm. a/ prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods.2 písm. b/ až h/ alebo 16 rokov v službe 1. kategórie funkcií alebo 17, 5 roka v službe 2. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba 1. alebo 2. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

Zámerom zákonodarcu, vzhľadom na predĺženie zaraďovania zamestnaní podľa právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. pracovnej kategórie a do 31. decembra 1999, bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorí po 31. decembri 1999 dovŕšia príslušný vek a boli zamestnaní stanovenú dobu v zamestnaní zaradenom do zvýhodnenej pracovnej kategórie ak toto zamestnania trvalo do 31. decembra 1999, pričom práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 1. januára 2000 nemohli objektívne až po 31. decembri 1999 splniť podmienku trvania takého zamestnania po potrebnú dobu.

Nebolo sporné, že navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia vo výkone služby v rozsahu 16 rokov a 7 dní, nespĺnil však podmienku trvania takého zamestnania do 31. decembra 1999. Navrhovateľ výkon služby v 1. kategórii funkcií ukončil už v roku 1989.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ síce splnil podmienku potrebnej doby podľa § 174 ods. 1 písm. c/ zákona č.100/1988 Zb., nespĺnil však súčasne aj podmienku trvania určeného zamestnania, resp. výkonu služby do 31. decembra 1999 podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. a preto mu nárok na starobný dôchodok odo dňa dovŕšenia veku 58 rokov nevznikol. Pokiaľ teda navrhovateľ v podaní doručenom odvolaciemu súdu dňa 27.08.2014 namietal, že splnil podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 58 rokov, lebo v I. kategórii funkcií získal 16 rokov a 7 dní, táto jeho námietka je mylná.

Navrhovateľ nespĺnil ani podmienku 20 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii, resp. služby 1. alebo 2.kategórie funkcií a preto mu nárok na starobný dôchodok dovŕšením veku 58 rokov nevznikol ani podľa § 21 ods.1 písm. d/ v spojení s § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

Odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľ splnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia vo všeobecnom (13 rokov) a osobitnom systéme dôchodkového zabezpečenia (16 rokov) spolu v rozsahu viac ako 15 rokov dňom dovŕšenia 62 rokov § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutie odporkyne preto považoval za nesúladne so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s

§ 219 O.s.p. rozsudok krajského súdu potvrdil.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok ku dňu 6. septembra 2010 znovu rozhodnúť, pričom na účely stanovenia sumy jeho starobného dôchodku do doby dôchodkového poistenia okrem doby tzv. civilného zamestnania započíta aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu a neboli zhodnotené pre výšku výsluhového dôchodku, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešnému navrhovateľovi ani odporkyni žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.